

Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken

Trøndelag

Spørreundersøkelse blant kommunestyrerepresentanter perioden
2007-2011

Midtveisrapport høst 2009

av
Lindis Sloan

Innhold

1 Sammendrag	3
2 Om undersøkelsen	4
Utvalg og tabeller	5
3 Utvalget	6
Svarprosenter 2007 og 2009	6
Bakgrunnsinformasjon om representantene	6
4 Kommunestyret.....	8
Erfaringer etter deltakelse i kommunestyrearbeid	8
Sammenligning 2007-2009	9
Utfordringer som kommunestyrerepresentant	11
Tidsbruk til politisk arbeid, møtetider	12
Tilbakemelding og samarbeid.....	13
Gruppeleder:	14
Andre politikere:	15
"Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken"	15
De kvinnelige kommunestyremedlemmene:	16
5 Gjenvalg	16
Begrunnelser for å si ja til gjenvalg:	17
Begrunnelser for ikke å ta gjenvalg:	17
Kvalitative besvarelser, med representantens kjønn og alder.	19
Bakgrunnsinformasjon utvalg.....	21
Detaljert aldersfordeling:	21
Utdanning:	21
Samfunnsengasjement.....	22
Spørreundersøkelse, midtveisskjema høst 2009.....	23

1 Sammendrag

Denne rapporten er midtveisundersøkelsen i *Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken* i Trøndelag, og baserer seg på data fra 113 møtende kommunestyrerepresentanter i Osen, Rissa, Verdal og Steinkjer. Svarprosenten var 91, 34% av disse var kvinner.

Undersøkelsen fokuserer på representantenes opplevelse av kommunestyrearbeidet, samt tanker om gjenvalg eller ikke, besvarelsene er fordelt på kjønn og aldersgruppe.

Erfaringer

I 2009 er det særlig kvinnelige representanter som gjennomgående har mer positive erfaringer med kommunestyrearbeidet enn de mannlige. Dette gjelder det å ha fått gjennomslag for én eller flere saker, for interessante diskusjoner og for å ha fått anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen. Kvinner opplever også i noe større grad enn menn å bli tatt på alvor.

Kvinnene i aldersgruppen 40+ er gjennomgående de som rapporterer mest positivt på kommunestyreerfaringer. De synes arbeidet som folkevalgt er spennende og selv om de i 2007 fryktet tidsbruken later det ikke til at de opplever konflikt mellom privatliv og arbeidet som folkevalgt som noe problem. Negative opplevelser i 2009 er maktspill og personkonflikt, noe de bl.a. forventet 2007.

Kvinnene under 40 forventet konflikt rundt maktspill i 2007-undersøkelsen, likevel rapporterer de overveldende mer positivt på dette punktet enn både kvinner og menn over 40. Det er også de som ser møtetider i forhold til livssituasjon mest positivt selv om de i 2007 forventet at dette skulle bli et problem. Yngre kvinner scorer også klart høyest på "å greie å stå på standpunkt som jeg er veldig sikker på er rett ut fra mitt ståsted, selv om det blir mye motstand".

De eldre mennene forventet personkonflikter, og rapporterer også mest negativt på dette. Ellers er det overraskende nok denne gruppen som rapporterer at de i minst grad ser resultater av egen deltakelse.

De yngre mennene skiller seg ut på at de har negative erfaringer rundt møtetider i forhold til egen livssituasjon og forståelse fra egen familie. Bare 36 % av mennene i denne gruppen ventet i 2007 at dette skulle bli et problem, men de rapporterer nå mer negativt på dette enn de andre gruppene. De har også negative erfaringer rundt aksept for "upopulære" avgjørelser og forståelse fra andre politikere rundt egen arbeids- og familiesituasjon.

Omsorg for små barn regnes gjerne som en særlig hindring for yngre kvinners deltakelse i lokalpolitikk, og dette støttes i en viss grad av at det blant kvinnene under 40 er 56 % som oppgir å ha omsorgsansvar, mens det hos mennene i samme aldersgruppe er 81 % som oppgir å ha omsorgsansvar. Halvparten av mennene under 40 har barn i yngste aldersgruppe, mot 1 av 9 kvinner. Det er altså mulig at kvinner med yngre barn ikke søker seg til lokalpolitikk, mens mennene i mindre grad så dette som en hindring og kanskje opplever at virkeligheten er en annen.

Gjenvalg

Det er klart samfunnsengasjement og følelsen av at man kan virke inn på utviklingen i lokalsamfunnet som er hovedbegrunnelsen for å ønske gjenvalg til kommunestyret. Representantene gir uttrykk for at de synes arbeidet er interessant og at erfaring er en stor fordel i videre arbeid. Det er ikke store forskjeller mellom aldersgruppene i de oppgitte begrunnelsene, unntaket er to representanter over 65 som spesifikt nevner at eldre bør være representert i kommunestyret.

2 Om undersøkelsen

Det nasjonale prosjektet *Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken* er i Trøndelag representert ved kommunene Osen, Rissa, Verdal og Steinkjer. KUN senter for kunnskap og likestilling (KUN) har på oppdrag fra disse fire kommunene utført en spørreundersøkelse i kommunestyrene i september 2009. Undersøkelsen er en videreføring av lignende spørreundersøkelse blant alle representanter høsten 2007, og må sees i sammenheng med denne.

Målet med prosjektet er å øke kvinneandelen i lokalpolitikken. Færre kvinner enn menn er folkevalgte i kommunestyrene, og undersøkelsen forventes å kunne si noe om eventuelle forskjeller i hvordan kvinner og menn opplever det å være lokalpolitiker. Videre om forventningene de hadde til arbeidet i kommunestyret ved inngangen til perioden i 2007-11 har blitt innfridd midtveis i perioden.

Etter kommunestyrevalget 2007 var kvinnelig representasjon i kommunestyrene fordelt slik:

Kommune	Kvinneandel
Osen	27 %
Rissa	37 %
Verdal	34 %
Steinkjer	47 %

Tabell: Kvinner i kommunestyrene. Prosentandeler.

Spørreskjema brukt i undersøkelsen ble laget etter mal fra en større nasjonal undersøkelse foretatt av NIBR i 2005; *Frode Berglund, Likestilte politikere? Om rekruttering og frafall i lokalpolitikken*. Skjema ble tilpasset den lokale undersøkelsen i 2007 i samarbeid med styringsgruppa for Utstillingsvindu Trøndelag, og igjen endret til undersøkelsen i 2009. Skjemaet ligger som vedlegg 3 i rapporten.

Ved innsamling av spørreskjema i 2007 var det vanskelig å få inn igjen tilstrekkelige mange skjema til at resultatet av undersøkelsen kunne tillegges vekt, det ble flere runder med purringer for å oppnå tilstrekkelig svarprosent. Denne gangen ble det levert ut skjema til alle som deltok på ett konkret kommunestyremøte i hver av de fire kommunene i slutten av august/begynnelsen av september 2009. Det ble satt av tid til utfylling av skjemaet, med opplysning om at det gikk an å levere blankt skjema i konvolutten dersom en ikke ønsket å svare. Styringsgruppen anså at de vararepresentantene som stilte på et slikt møte generelt var ofte møtende vararepresentanter og dermed interessante som respondenter, samt at en sikret tilstrekkelig svarprosent på en tidsbesparende måte. Det har ikke kommet negative kommentarer fra noen av de fire kommunestyrene på en slik framgangsmåte.

Dette ga da en kvinneandel i besvarelsene som vist i tabellen under:

	Høst 2007	Høst 2009	antall (n)
Osen	27 %	27 %	4
Rissa	37 %	50 %	11
Verdal	34 %	33 %	11
Steinkjer	47 %	35 %	15
Hele utvalget:		34 %	41

Tabell: Kvinneandel høsten 2009.

Vi ser at kvinneandelen blant de som svarte i 2009 i Osen og Verdal er omtrent uendret i forhold til valget, mens kvinneandelen blant de som svarte i 2009 har gått kraftig opp i Rissa og tilsvarende ned i Steinkjer i forhold til 2007. Dette henger sammen med antallet kvinnelige og mannlige vararepresentanter som møtte på det konkrete møtet.

Sammen med spørreskjemaet ble det delt ut et informasjonsbrev hvor respondentene ble informert om at undersøkelsen var tilrådd av Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste. Respondentene ble samtidig bedt om å gi sitt samtykke til undersøkelsen ved å underskrive på skjemaet og ved å fylle ut spørreskjemaet. Deltakelse var frivillig, og de enkelte besvarelsene kan ikke kobles til samtykkeskjema. KUN har ikke fått tilbakemelding fra respondenter om at spørreskjema var vanskelig å forstå eller svare på, og mottok svarskjema fra et utvalg på 117 møtende representanter, hvorav 113 var besvart helt eller delvis. Siden det i alt var 7 kommunestyremedlemmer som var fraværende uten at vararepresentantene møtte på disse fire møtene, kunne i alt 124 representanter ha svart. 113 av 124 utgjør en svarprosent på 91, som er vesentlig høyere enn i den første undersøkelsen høsten 07. Skjema ble da sendt ut i posten, og svarprosenten var 65 etter flere purrerunder.

Som i 2007-undersøkelsen presenteres resultater fra undersøkelsen i tabeller med kommentarer. Kommentarene belyser funn som kan leses ut av tabellene. Ettersom utvalget er nokså lite, kan enkeltpersoners svar gjøre relativt store utslag i tabellene, og i de fleste tabellene er derfor svar fra alle fire kommuner slått sammen. Svarene gjelder for lokalpolitikere i fire kommuner i Trøndelag, men materialet er såpass lite at en skal være forsiktig med å tolke det til å gjelde generelt. Der differansen mellom svar fra ulike kjønn, aldersgrupper eller kommuner er tilstrekkelig stor, er det likevel mulig å trekke konklusjoner om ulike erfaringer, dette er spesifisert i tekst og tabell. Der utvalget er særlig lite (som i tabellene som er fordelt på både kjønn og alder) er utvalgets størrelse for hver variabel oppgitt som **n** nederst i tabellen.

Utvalg og tabeller

Tabellene i rapporten er satt opp for å belyse forskjeller mellom kjønn, aldersgrupper og kommuner. I de fleste tilfellene presenteres materialet i prosentandeler. Dette blir det gjort rede for under hver enkelt tabell. Som i 2007-undersøkelsen ble informantene delt i to aldersgrupper; 18-40 år og 41+ (alle over 40 år), der det er funnet interessante forskjeller i svarene fordelt på kjønn og alder er dette omtalt i tekst.

En mulig feilkilde i 2009-undersøkelsen er at det ved utdeling av spørreskjema i Rissa tydeligvis ikke ble gjort oppmerksom på at spørreundersøkelsen var trykket tosidig. Hele 7 av 22 utfylte skjema var bare besvart på side 1, 3, 5 og 7. Styringsgruppen fikk forelagt problemstillingen, men etter å ha vurdert kjønns- og alderssammensetningen hos de som hadde besvart delvis, kom man fram til at de ikke ville gi store feilutslag for gruppen som helhet (alle fire kommuner) og man valgte derfor ikke å foreta ny utdeling i Rissa kommunestyre. I de tilfellene der svar fra Rissa behandles separat under vil svarene i en del tilfeller være noe vektet mot kvinner og yngre representanter, men det er tatt hensyn til dette i analysen. Antall svar (n) oppgis uansett for hver variabel.

3 Utvalget

Svarprosjenter 2007 og 2009

Av en målgruppe (N1) på totalt 124 valgte representanter 2007, hadde undersøkelsen i 2007 en svarprosent (n) på 65 %. 80 % av kvinnene og 56 % av mennene i den oppgitte målgruppen svarte.

I 2009 ble møtene avholdt med følgende deltakelse: På Steinkjer ble møtet avholdt med 43, 4 ikke-møtende; Verdal med 33, 2-ikkemøtende; Rissa med 26, 1 ikke-møtende og Osen 15 møtende, dvs ingen ikke-møtende (i følge de respektive godkjente protokoller).

Kommune	antall representanter	svar	svarprosent
Steinkjer	47	43	91 %
Verdal	35	33	94 %
Rissa	27	22	81 %
Osen	15	15	100 %
n=	124	113	91 %

Tabell: Svarprosent alle kommuner 2009.

En svarprosent på 91 er meget høyt, det er ingen tvil om at metoden med å dele ut og samle inn skjema på samme møte er hensiktsmessig.

Bakgrunnsinformasjon om representantene

Bakgrunnsinformasjon om representantene finnes i vedlegg, her vil det bare nevnes kjønns- og aldersfordeling, samt sivilstatus og omsorgsansvar.

	2007	%	2009	%
Kvinner	39	48 %	41	36 %
Menn	42	52 %	72	64 %
n=	81		113	

Tabell: Utvalget 2007 og 2009 fordelt på kjønn. Absolutte tall og prosentandeler.

Som i 2007 er det er her gjort en analyse av svarene fordelt på aldersgruppene under og over 40 år. Det er ellers kommentert på alder kun der dette har svært påfallende forskjeller.

Alder	18-40		40+	
	n	%	n	%
Kvinner	9	8 %	32	28 %
Menn	16	14 %	56	50 %
n=	25	22 %	88	78 %

Tabell: Utvalget 2009 fordelt på kjønn og alder, absolutte tall og prosentandeler.

Vi finner at det ikke er forskjell på kvinner og menns sivilstatus for hele utvalget, 84 % både kvinner og menn er gift/samboere.

Sivilstatus	n	Alle	Kvinner	Menn	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Gift/samboer	87	84 %	84 %	84 %	86 %	93 %	83 %	81 %
Enslig	11	11 %	8 %	12 %	14 %	7 %	7 %	13 %
Enke/-mann	3	3 %	3 %	3 %	0 %	0 %	3 %	4 %
Ønsker ikke å svare	3	3 %	5 %	1 %	0 %	0 %	7 %	2 %
n=	104		21	83	7	14	30	53

Tabell: Sivilstatus i utvalget.

Ansvar for (små) barn kan antas å påvirke politisk deltakelse. I spørreskjemaet ble det derfor spurt om omsorgsansvar i forskjellige kategorier. Av utvalget som helhet er det 63 av 113 (56 %) som oppgir å ha omsorgsansvar. Disse fordeler seg på 19 kvinner og 44 menn, eller henholdsvis 46 % av kvinnene og 61 % av mennene.

Ti av svarerne (fem kvinner og fem menn) har oppgitt å ha omsorgsansvar i to kategorier. Hver omsorgskategori telles her for seg, så av totalt oppgitte tilfeller av omsorgsansvar er det 18 % ansvar for barn 0-5 år, 37 % for barn 6-15 år, 16 % for barn 16-18 år og 27 % omsorgsansvar for andre familiemedlemmer.

Omsorgsansvar	n	Alle	Kvinner	Menn	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Ansvar for barn mellom 0-5 år	14	19 %	17 %	20 %	20 %	62 %	16 %	6 %
Ansvar for barn mellom 6-15 år	27	37 %	38 %	37 %	60 %	31 %	32 %	39 %
Ansvar for barn mellom 16-18 år	12	16 %	25 %	12 %	20 %	8 %	26 %	14 %
Ansvar for andre familiemedlemmer	20	27 %	21 %	31 %	0 %	0 %	26 %	42 %
n=	73		18	55	5	14	19	36

Tabell: Omsorgsansvar i utvalget.

Omsorg for små barn regnes gjerne som en særlig hindring for yngre kvinners deltakelse i lokalpolitikk, og dette støttes i en viss grad av at det blant kvinnene under 40 (9 i utvalget) er 5 som oppgir å ha omsorgsansvar, 1 for barn under 5, 3 for barn 6-15, 1 for barn 16-18 og ingen for andre familiemedlemmer. Blant de 16 mennene i samme aldersgruppe er det 13 (81 %) som oppgir å ha omsorgsansvar, 8 som har barn under 5 år, 4 som har barn 6-15 år og 1 som har barn i aldersgruppen 16-18. Det er altså mulig at kvinner med yngre barn ikke søker seg til lokalpolitikk, mens mennene i mindre grad ser dette som en hindring. 8 av 16, altså halvparten av mennene under 40 har barn i yngste aldersgruppe, mot 1 av 9 kvinner.

I aldersgruppen 40+ oppgir 19 kvinner av 32 (59 %) å ha omsorgsansvar. 3 har barn 0-5 år, 6 har barn 6-15 år, 5 har barn 16-18 og 5 har ansvar for andre familiemedlemmer. Blant mennene over 40 oppgir 36 av 56 (64 %) å ha omsorgsansvar, hovedsakelig fordelt på barn 6-15 år (14 stk, eller 39 %) og ansvar for andre familiemedlemmer (15, eller 42 %). Overraskende nok er dette altså en faktor for de eldre mennene i mye større grad enn for resten av utvalget. Flere av disse indikerte også senere i skjemaet at det var liten forståelse for deres omsorgsansvar, dette kan være noe å fokusere på i videre arbeid.

4 Kommunestyret

I spørsmål 9 ble respondentene bedt om å rangere hvilke egenskaper de anser som viktigst for at kommunestyret skal gjenspeile befolkningen. Dette spørsmålet ble tolket ulikt av respondentene. De fleste benyttet verdier fra en slik skala, og brukte f.eks flere 3-ere og/eller andre tall for å "gi poeng" til angitt variabel. 3 har satt inn tall i en skala fra 1-6 - altså brukt alle seks tallene og fordelt disse. De som laget skala er dermed tatt ut av analysen, og det er regnet gjennomsnittlig verdi på hver variabel. Dette ble gjort for hver variabel på kjønn og kommune. 11 stykker valgte å krysse av for "ingen formening".

	Alle	Kvinner	Menn	Steinkjer	Verdal	Rissa	Osen
Kjønn	4,7	4,9	4,6	4,9	4,9	4,1	4,3
Alder	4,6	4,6	4,6	4,8	4,4	4,6	4,1
Utdanning	3,7	4,0	3,5	3,9	3,8	3,4	3
Yrke	3,9	4,2	3,6	4,1	3,7	3,7	3,5
Sosial status	3,2	3,4	3,1	3,2	3,1	3,6	3,1
Geografi	4,1	4,2	4,1	4,2	4,3	3,8	3,9

Tabell: Viktigheten av egenskaper ved sammensetning av kommunestyret.

Ut av dette kan vi lese at begge kjønn mener det er viktigst at kommunestyret gjenspeiler samfunnet i forhold til representasjon av kjønn, men kvinnene ser ut til å legge noe mer vekt på variabelen kjønn i kommunestyret enn menn. Menn mener alder er like viktig som kjønn. Videre finner kvinnene at geografisk tilhørighet i kommunen og yrke er neste variabel som bør gjenspeiles i kommunestyret, mens menn mener geografi er viktigere enn yrke.

Forskjellene i svar mellom kommunene er også påfallende her, særlig hva angår betydningen av kjønn og alder, se tabellen over.

Erfaringer etter deltakelse i kommunestyrearbeid

I spørsmål 10 ble representantene bedt om å oppgi i hvilken grad de hadde erfart at de (og/eller partiet) har:

- fått igjennom én eller flere saker
- fått oversikt og innsikt i lokale saker
- bidratt til å skape et bedre lokalsamfunn
- deltatt i interessante diskusjoner
- fått innflytelse på/anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen
- blitt tatt på alvor
- fått gjennomslag for argumenter og synspunkt i partigruppen

Svarene ble etter ønske fra styringsgruppen fordelt på en skala fra 1 (i svært liten grad) til 6 (i svært stor grad). I analysen er gjennomsnittssvar regnet ut, og en forskjell på 0,2 eller mer er her regnet som signifikante forskjeller.

Erfaringer	Kvinner	Menn	Alle
fått igjennom én eller flere saker	4,5	4,1	4,2
fått oversikt og innsikt i lokale saker	4,9	4,8	4,9
bidratt til å skape et bedre lokalsamfunn	4,6	4,6	4,6
deltatt i interessante diskusjoner	4,7	4,4	4,5
fått innflytelse på/anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen	4,3	3,9	4,0
blitt tatt på alvor	4,6	4,4	4,5
fått gjennomslag for argumenter og synspunkt i partigruppen	4,7	4,7	4,7

Tabell: Erfaringer etter deltakelse i kommunestyrearbeid, hele utvalget og fordelt på kjønn.

Kvinnelige representanter har gjennomgående mer positive erfaringer med kommunestyrearbeidet enn de mannlige. Dette gjelder det å ha fått gjennomslag for én eller flere saker, for interessante diskusjoner og for å ha fått anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen. Kvinner opplever også i noe større grad enn menn å bli tatt på alvor. Å ha anledning til å påvirke lokalsamfunnet er også det som trekkes fram i spørreskjemaets avsluttende del, om tanker rundt gjenvalg, og har tydeligvis vært et fokus.

Sammenligning 2007-2009

Prosjektets styringsgruppe har særlig vektlagt analysen av hvorvidt lokalpolitikere opplever at deres forventninger til å sitte i de fire kommunestyrene er innfridd. Det antas at det er lettere å få politikere til å gå på en ny periode dersom det enkelte medlem har opplevd at forventninger har blitt realisert. Siden premissene fra 2007 er endret er svarene her i tekst sammenholdt med 2007-undersøkelsen, der de påtroppende representantene ble bedt om å oppgi sine forventninger i forhold til de samme sakene:

- fått igjennom én eller flere saker

46 % av 2007-utvalget forventet å få igjennom én eller flere saker *i stor grad*, 38 % *i noen grad*. De yngre kvinnene var de mest optimistiske (54 % *i stor grad*), de eldre mennene mer moderate (61 % *i noen grad*).

I 2009-utvalget er det klart de eldre kvinnene som i størst grad oppgir at de føler de har fått gjennomslag (snitt 4,5), mens de yngre av begge kjønn og de eldre mennene alle har et snitt på 4,0.

- fått oversikt og innsikt i lokale saker

Forventningene om å få oversikt og innsikt i lokale saker var generelt høye i 2007-utvalget. 85 % forventet oversikt og innsikt *i stor grad* – de resterende 15 % *i noen grad*. Det var ingen nevneverdige forskjeller mellom kjønn i disse forventningene – mens alder ser ut til å spille inn. De yngste aldersgruppene, for begge kjønn, tenderte til å ha noe høyere forventninger til oversikt og innsikt enn aldersgruppene 40+.

I 2009-utvalget finner vi at begge aldersgruppene i stor grad rapporterer innsikt og oversikt, snittscore ligger på 4,9. Kvinnene ligger litt høyere enn menn, med den yngste kvinnegruppen høyest (snitt 5,0). Menn har et snitt på 4,8.

- bidratt til å skape et bedre lokalsamfunn

I 2007 viste det seg at omtrent hele utvalget fordelte seg jevnt på kategoriene *i stor grad* og *i noen grad* på spørsmålet om forventninger om å skape et bedre lokalsamfunn. Forventninger om dette korrelerte verken med kjønn eller alder, men relativt sterkt med kommunetilhørighet. Forventninger om *i stor grad* å kunne bidra til et bedre lokalsamfunn sank med økende størrelse på kommunen.

Når de spørres om sine erfaringer i 2009 er det de eldre som er positive med et snitt på 4,4 mot et snitt på 4,0 for de yngre. De eldre kvinnene (snitt 4,5) er mest fornøyd, fulgt av de eldre mennene (snitt 4,2), mens yngre kvinner har et snitt på 4,0 og yngre menn 4,1.

- deltatt i interessante diskusjoner

Cirka 2/3 av det totale 2007-utvalget forventet *i stor grad* å få delta i interessante diskusjoner. Ca. 1/3 trodde de vil få anledning til dette *i noen grad*. Forventninger om å delta i interessante diskusjoner korrelerte både med kjønn og alder. Kvinner og yngre kommunestyrerepresentanter hadde gjennomgående høyere forventninger til dette enn menn og representanter i alderen 40+. Kvinner i alderen 18-40 er den gruppen som hadde høyest forventninger til å delta i interessante diskusjoner, 92 % av denne gruppen forventet dette *i stor grad*.

Forventningene om interessante diskusjoner korrelerte også i noen grad med kommunetilhørighet, hvor forventningene var litt høyere i småkommunene. Dette kan ses i sammenheng med samme tendens i forhold til forventninger om å bidra til å skape et bedre lokalsamfunn. Diskusjonene vil kanskje oppleves som interessante når de forventes å ha merkbart effekt lokalt?

Dersom en for 2009 ser på alder, rapporterer den eldste gruppen litt høyere score enn den yngste (snitt 4,4 mot snitt 4,3). Dersom vi derimot ser på kjønn, gir kvinner (både under og over 40 år) høyest score (4,7) mens yngre menn scorer lavest med 4,2 og menn over 40 scorer 4,5. Dette sammenfaller med forventningene de rapporterte i 2007 for kvinner til og med 40 år.

På kommunenivå finner vi en annen fordeling enn i 2007, det er Verdal og Rissa som utmerker seg med høyest score (4,6), med Steinkjer på 4,5 og Osen nede på 4,2.

I Steinkjer scorer menn og kvinner likt, snitt 4,6, men i Verdal er forholdet mellom kjønnene 5,1 for kvinner mot 4,4 for menn, i Osen hhv 5,0 og 3,8. Det er altså store forskjeller mellom kjønnene i disse to kommunene og kvinnene her er mest fornøyd. I Rissa er det motsatt, her scorer mennene (4,7) en tanke bedre enn kvinnene (4,5).

- fått innflytelse på/anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen

I 2007 fant vi at 59 % av kvinnene i utvalget forventet innflytelse *i stor grad*, mot 38 % av mennene. Igjen hadde kvinner 18-40 høyest forventninger, 69 % forventet i stor grad innflytelse. Det var ingen store geografiske forskjeller.

I 2009 svarer kvinnene (4,3) mer positivt enn mennene (3,9) på spørsmålet om de føler at de har fått innflytelse/anledning til å påvirke hva som skjedde i kommunen. Mennene scorer 3,9 på begge aldersgrupper, de yngre kvinnene 4,0 mens de eldre kvinnene scorer klart høyest med 4,4. Kvinnene i den eldste aldersgruppen synes med andre ord at de har størst innflytelse på/anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen.

Politikerne i Osen gir høyest score på hvorvidt de har fått innflytelse på/anledning til å påvirke hva som skjer i kommunen med et snitt på 4,3, kvinner noe høyere score enn menn (4,5 mot 4,2). I Verdal er snittet på omtrent det samme (4,2), men med kvinner med høyere score enn menn (4,5 mot 4,0). Steinkjer er jevnest med et snitt på 4,0, og 4,1 for kvinner og 3,9 for menn.

Forskjellen mellom kjønnene er størst i Rissa. Snittet for begge kjønn er 3,9, men kvinner gir 4,3 og menn gir 3,3 i score.

- blitt tatt på alvor

Forventninger om å bli tatt på alvor korrelerte i 2007 noe mindre med alder enn med kjønn og kommunetilhørighet. Kvinner generelt hadde større forventninger om å bli tatt på alvor enn menn (77 % mot 52 %). Fordelt på kjønn så vi også at den yngste gruppen kvinner i langt større grad enn den eldste gruppen kvinner forventet å bli tatt på alvor (92 % mot 69 %). Igjen var det slik at representantene i den største kommunen hadde lavest forventninger. Representantene i Rissa og Osen, men også i Verdal, forventet i stor grad innflytelse på det som skjer i kommunen.

I 2009 rapporterer representantene at de i stor grad har fått oppnådd å bli tatt på alvor (snitt 4,5). Kvinnene er noe mer positive enn mennene (4,6 mot 4,4).

Forskjellene på alder er klare, og står i kontrast til forventningene fra 2007. Den eldre gruppen (40+) har gitt score 4,5 mot 4,2 i den yngre gruppen. Dersom vi i tillegg ser på kjønn, er det kvinner over 40 som er mest fornøyd (4,7), deretter menn over 40 (4,5). Menn 40 og yngre har i minst grad opplevd å bli tatt på alvor (4,1) mot den yngste

kvinnegruppen har scoret 4,4 (som er nesten det samme som den eldste gruppen menn.)

I Osen og Rissa er scoren 4,6 for menn og kvinner samlet. Kvinnene scorer høyest i begge kommunene med 5,0 i Osen (menn 4,5) og 4,9 i Rissa (4,2 for menn)

I Verdal er scoren 4,5 for menn og kvinner samlet, men kvinnene i litt større grad enn menn opplever å ha blitt tatt på alvor (4,6 mot 4,4). I Steinkjer var scoren 4,3 for menn og kvinne samlet og med den samme scoren for kvinner som for menn.

Sett i forhold til forventningene fra 2007 har altså kvinnene fått oppfylt sine forventninger, men mer i det eldre segmentet enn blant de yngre.

- **fått gjennomslag for argumenter og synspunkt i partigruppen**

Kvinner hadde noe større forventninger enn menn til å få gjennomslag i eget parti. Størst andel i gruppen unge kvinner 18-40 i forventet dette (69 %), men alle som svarte på undersøkelsen hadde forventning om å få gjennomslag i stor eller noen grad.

I 2009 svarer de overveiende positivt (4,7) på spørsmålet om de føler at de har fått gjennomslag i partigruppen, kvinner og menn svarer likt. Differensiert på alder er det en liten variasjon i favør av at kvinner i den eldste aldersgruppen gir litt høyere score.

På kommunenivå er det kvinnene i Osen (snitt 5,3) som rapporterer størst tilfredshet, fulgt av kvinnene i Rissa. De små kommunene utmerker seg også her (obs utvalgets størrelse). Kvinnene i Steinkjer og Verdal rapporterer 4,6, og mennene i alle kommunene scorer mellom 4,6 og 4,7.

Utfordringer som kommunestyrerepresentant

I spørsmål 11 ble representantene bedt om å vurdere sine erfaringer i forhold til en del utfordringer ved det å sitte som kommunestyrerepresentant. Her var spørsmålsstillingen gjennomgående endret fra 2007-undersøkelsen, da styringsgruppen ønsket en annen vinkling på spørsmålene. Representantene har gradert erfaringene fra 1 (svært negative) til 6 (svært positive), snittet rundt fire er utgangspunkt og alle avvik det interessante:

	Kvinner	Menn	Alle
Se resultater av egen deltakelse	3,9	3,7	3,8
Få gjennomslag i eget parti	4,4	4,5	4,5
Sakene som behandles er interessante for meg	4,4	4,2	4,3
Respekt for standpunktene mine	4,5	4,3	4,4
Arbeidet som folkevalgt er spennende	4,6	4,2	4,4
Maktspill	3,9	3,6	3,7
Personkonflikter	2,9	2,7	2,8
Tidsbruk til politisk arbeid	4,2	3,7	3,9
Forståelse fra egen familie	4,8	4,3	4,5
Forståelse fra andre politikere for egen arbeids- og familiesituasjon	4,5	4,4	4,5
Møtetider i forhold til egen livssituasjon	4,4	3,7	3,9
Aksept for "upopulære" avgjørelser blant kommunens innbyggere	3,7	3,5	3,6
Å greie å stå på standpunkt som jeg er veldig sikker på er rett ut fra mitt ståsted, selv om det blir mye motstand	4,7	4,6	4,6

Tabell: Vurdering av erfaringer i forhold til utfordringer, alle i utvalget og fordelt på kjønn.

Erfaring med personkonflikter skiller seg klart ut som den mest negative erfaringen representantene har hatt, mennene har hatt noe mer negativ erfaring med dette enn kvinner. Deretter følger negative erfaringer med å "få aksept for upopulære avgjørelser" for både kvinner og menn, fortsatt menn noe mer negativt enn kvinner. Erfaringer med

"opplevelse av maktspill" og "resultater av egen deltakelse" følger deretter, men menn noe mer negative opplever enn kvinner.

Overraskende nok er det menn som oppgir mer negativ erfaring med tidsbruk til politisk arbeid (3,7 for menn mot 4,2 for kvinner) og møtetider i forhold til egen livssituasjon (3,7 mot 4,4). Kvinnene er gjennomgående mer positive enn menn på alle spørsmål bortsett fra "få gjennomslag i eget parti" hvor det var en liten forskjell i menns favør.

Tidsbruk var i 2007 den utfordringen som det store flertallet ventet at skulle skape problemer, og her ser vi altså at det har blitt et mindre problem for kvinner enn for menn. Dette speiler ikke forventningene fra 2007 og heller ikke de bakgrunnsopplysningene representantene har gitt, men kan skyldes at kvinnene har vært mer forberedt på problemer med dette og heller har blitt overrasket i positiv retning.

Tidsbruk til politisk arbeid, møtetider

Data fra utvalget totalt sett i 2007 viste at den største bekymringen hos påtroppende representanter var at politikken ville *ta mye tid*. 62 % av det totale utvalget ventet at dette skulle bli en utfordring. Med fokus på de ulike gruppene fant vi store forskjeller. Kvinner 18-40 var de som i flest tilfeller (77 %) ventet at tidsbruken til politikk ville bli en utfordring. Den gruppen som ventet denne utfordringen i færrest tilfeller (36 %), var derimot menn 18-40. Vel 60 % av utvalgene innen aldersgruppene 41+ for begge kjønn hadde krysset av for at tidsbruk som en utfordring.

54 % av respondentene i Verdal trodde politikkenes beslaglegging av tid ville bli en utfordring – noen færre enn i de andre kommunene.

28 % av det totale utvalget oppga at *møtetider som krever tilrettelegging i forhold til egen livssituasjon* trolig ville bli en utfordring. Her var det store forskjeller mellom aldersgrupper og kommuner. Den yngste aldersgruppen, 18-40, var mest bekymret for møtetidene – unge kvinner i størst grad. Samtidig var det slik at det var representanter i de største kommunene, først og fremst Steinkjer, som er bekymret for dette (36 % av utvalget fra Steinkjer mot 12 % i Rissa/Osen).

Hvis vi deler funnene fra 2009 inn etter kjønn og alder ser vi også en del mønstre:

	Kvinner		Menn	
	<40	>40	<40	>40
Se resultater av egen deltakelse	3,8	4	4,1	3,6
Få gjennomslag i eget parti	4,4	4,5	4,8	4,4
Sakene som behandles er interessante for meg	4	4,5	4,1	4,2
Respekt for standpunktene mine	4,4	4,5	4,3	4,3
Arbeidet som folkevalgt er spennende	4,3	4,7	4,1	4,3
Maktspill	4,6	3,7	4,4	3,4
Personkonflikter	3,3	2,9	3,6	2,4
Tidsbruk til politisk arbeid	3,9	4,3	3,9	3,7
Forståelse fra egen familie	4,8	4,9	4	4,4
Forståelse fra andre politikere for egen arbeids- og familiesituasjon	4,5	4,6	4,1	4,5
Møtetider i forhold til egen livssituasjon	4,6	4,3	3,5	3,8
Aksept for "upopulære" avgjørelser blant kommunens innbyggere	3,8	3,7	3,3	3,6
Å greie å stå på standpunkt som jeg er veldig sikker på er rett ut fra mitt ståsted, selv om det blir mye motstand	5	4,5	4,7	4,6

Tabell: Vurdering av erfaringer i forhold til utfordringer, fordelt på kjønn og alder.

Kvinnene i aldersgruppen 40+ er gjennomgående de som rapporterer mest positivt på kommunestyreerfaringer. De synes arbeidet som folkevalgt er spennende og selv om de i 2007 fryktet tidsbruken later det ikke til at de opplever konflikt mellom privatliv og arbeidet som folkevalgt som noe problem. Negative opplevelser i 2009 er maktspill og personkonflikt, noe de bl.a. forventet 2007.

De yngre kvinnene forventet i 2007 at maktspill skulle være negativt, men i 2009 rapporterer de overveldende mer positivt på dette punktet enn både kvinner og menn over 40. Det er også de som ser møtetider i forhold til livssituasjon mest positivt (snitt 4,6) selv om de i 2007 forventet at dette skulle bli et problem. De scorer også klart høyest på "å greie å stå på standpunkt som jeg er veldig sikker på er rett ut fra mitt ståsted, selv om det blir mye motstand", med snitt på 5,0 mot 4,6 for utvalget som helhet.

De eldre mennene forventet personkonflikter, og rapporterer også mest negativt på dette. Ellers er det overraskende nok denne gruppen som rapporterer at de i minst grad ser resultater av egen deltakelse.

De yngre mennene skiller seg ut på at de har negative erfaringer rundt møtetider i forhold til egen livssituasjon og forståelse fra egen familie. Bare 36 % av mennene i denne gruppen ventet i 2007 at dette skulle bli et problem, men de rapporterer nå mer negativt på dette enn de andre gruppene. De har også negative erfaringer rundt aksept for "upopulære" avgjørelser og forståelse fra andre politikere rundt egen arbeids- og familiesituasjon.

Tilbakemelding og samarbeid

I spørsmål 12 ble representantene spurt "Får du tilbakemelding fra din partigruppe på arbeidet du gjør som folkevalgt?" og bedt om å sette ring rundt tallet som passet best fra 1 (i svært liten grad) til 6 (i svært stor grad).

Gjennomsnittssvaret var 4,0, men kvinnene svarte 3,8 mot mennenes 4,1. Kvinnene føler altså i mindre grad at de får tilbakemelding på sitt arbeid.

Tilbakemld	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Snitt	4,0	4,0	4,0	3,8	3,8	4,2	4,0

Tabell: Vurdering av tilbakemelding på arbeidet som folkevalgt.

Yngre menn opplever å få tilbakemelding på sitt arbeid i litt større grad enn eldre menn, for kvinner spiller ikke alderen noen rolle.

I neste spørsmål ble dette utdypet, med hvorvidt tilbakemeldingen fra partigruppen stort sett var positiv, negativ eller begge deler. "Ingen formening" var også et alternativ her. Selv om kvinner opplever noe mindre tilbakemelding, opplever kvinner i større grad enn menn at den tilbakemeldingen de får er positiv (67 % og 69 % for hhv yngste og eldste gruppe kvinner og 50 % og 63 % for hhv yngste og eldste gruppe menn. Menn 40 år og yngre er den gruppen som opplever mest "begge deler" (44 % mot 31 % for alle) og mest negativ tilbakemelding (6 % mot 3 % for alle). Kvinner opplever ingen negativ tilbakemelding.

Tilbakemeld	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Positiv	58 %	56 %	59 %	67 %	69 %	50 %	53 %
Begge deler	31 %	40 %	29 %	33 %	22 %	44 %	33 %
Negativ	3 %	4 %	2 %	0 %	0 %	6 %	4 %
Ingen formening	8 %	0 %	10 %	0 %	9 %	0 %	11 %
n=	112	25	87	9	32	16	55

Tabell: Vurdering av tilbakemelding, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Gruppeleder:

Representantene ble bedt om å vurdere hvorvidt de følte at gruppeleder generelt støttet dem, motarbeidet dem eller var likegyldige til dem. Også her var "ingen formening" et alternativ:

Gruppeleder generelt	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Støtter deg	77 %	80 %	77 %	78 %	72 %	81 %	80 %
Motarbeider deg	2 %	8 %	0 %	11 %	0 %	6 %	0 %
Er likegyldig	5 %	0 %	7 %	0 %	9 %	0 %	6 %
Ingen formening	15 %	12 %	16 %	11 %	19 %	13 %	15 %
n=	111	25	86	9	32	16	54

Tabell: Opplevelse av støtte fra gruppeleder, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Det er her små forskjeller mellom gruppene selv om menn opplever noe mere støtte, utvalgets størrelse må her tas i betraktning. Kvinner og menn 40 år og yngre har opplevd å bli motarbeidet, mens kvinner og menn over 40 har opplevd likegyldighet.

Representantene ble bedt om å vurdere hvorvidt de følte at gruppeleder i saker som var viktige for representanten støttet dem, motarbeidet dem eller var likegyldige til dem. Også her var "ingen formening" et alternativ:

Gruppeleder sak	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Støtter deg	74 %	76 %	73 %	67 %	66 %	81 %	78 %
Motarbeider deg	3 %	4 %	2 %	0 %	0 %	6 %	4 %
Er likegyldig	5 %	8 %	3 %	22 %	6 %	0 %	2 %
Ingen formening	19 %	12 %	21 %	11 %	28 %	13 %	17 %
n=	111	25	86	9	32	16	54

Tabell: Opplevelse av støtte fra gruppeleder i saker som er viktige for dem, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Her er forskjellene mellom kjønnene større, kvinnene sier at de i mindre grad enn mennene føler at gruppeleder støtter dem i saker de ser som viktige (henholdsvis 67 % og 66 % for yngre og eldre kvinner, mot henholdsvis 81 % og 78 % for mennene). Det er flere menn som føler seg motarbeidet, men kvinnene, og særlig de yngre, rapporterer at de opplever at gruppeleder er likegyldig til dem i disse sakene. Utvalgets størrelse må imidlertid tas med i betraktning her.

Andre politikere:

Representantene ble bedt om å vurdere hvorvidt de følte at andre politikere støttet dem, motarbeidet dem eller var likegyldige til dem. Også her var "ingen formening" et alternativ:

Andre politikere	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Støtter deg	64 %	72 %	62 %	78 %	69 %	69 %	57 %
Motarbeider deg	5 %	8 %	5 %	0 %	0 %	13 %	7 %
Er likegyldig	8 %	8 %	8 %	0 %	6 %	13 %	9 %
Ingen formening	23 %	12 %	26 %	22 %	25 %	6 %	26 %
n=	111	25	86	9	32	16	54

Tabell: Opplevelse av støtte fra andre politikere, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

De yngre kvinnene (78 %) er de som rapporterer at de i størst grad føler at andre politikere støtter dem, mot 69 % blant den eldste gruppen kvinner og den yngste gruppen menn. 57 % av mennene i den eldste gruppen følte at de fikk støtte fra andre politikere. Ingen kvinner sier at de føler seg motarbeidet, i motsetning til mennene (de yngre i noe større grad enn de eldre). Over 20 % av kvinnene hadde ingen formening om de fikk støtte eller ikke fra andre politikere, samme høye tall som for den eldste gruppen menn.

"Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken"

Representantene ble bedt om å svare på spørsmålet "I hvor stor grad synes du prosjektet "Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken" har påvirket arbeidssituasjonen din som kommunestyrepolitiker positivt i denne perioden?" Igjen ble de bedt om å sette ring rundt tallet som passet best fra 1 (i svært liten grad) til 6 (i svært stor grad).

	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Snitt	3,2	3,1	3,2	4,0	3,9	2,6	2,8

Tabell: Vurdering av påvirkning fra "Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken", alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Her er forskjellene i svar etter alder og kjønn svært markerte. Kvinnene svarer mer positivt, de yngre (4,0) i litt større grad enn de eldre (3,9). Menn i den yngre aldersgruppen føler i svært liten grad at prosjektet har hatt positiv påvirkning (2,6), menn i den eldre aldersgruppen i noe større grad (2,8).

Ser vi på hvordan besvarelsene fordeler seg på skalaen blir bildet mer nyansert. Merk at særlig gruppen kvinner under 40 er svært liten (n=8), så scoren gir svært store utslag særlig når det omregnes til prosent:

Fordeling	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
1	17	3	14	1	4	2	10
2	17	5	12	1	2	4	10
3	21	6	15	2	3	4	12
4	25	3	22	0	7	3	15
5	16	1	15	1	13	0	2
6	5	3	2	3	2	0	0
n		21	80	8	31	13	49
Snitt	3,21	3,14	3,23	4	3,93	2,62	2,78

Tabell: Fordeling av svar på vurdering "Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken", alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Dette tilsvarer i prosentvis fordeling på de ulike kategoriene:

Fordeling	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
1	16,8 %	14,3 %	17,5 %	12,5 %	12,9 %	15,4 %	20,4 %
2	16,8 %	23,8 %	15 %	12,5 %	6,5 %	30,8 %	20,4 %
3	20,8 %	28,6 %	18,8 %	25 %	9,7 %	30,8 %	24,5 %
4	24,8 %	14,3 %	27,5 %	0 %	22,6 %	23,1 %	30,6 %
5	1 %	5 %	20 %	12,5 %	41,9 %	0 %	4,1 %
6	5 %	14,3 %	2,5 %	37,5 %	6,5 %	0 %	0 %
n		21	80	8	31	13	49

Tabell: Prosentvis fordeling av svar på vurdering "Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken", alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Det er tydelig at prosjektet, kanskje som forventet, har truffet kvinnene i større grad enn mennene, og de yngre kvinnene i størst grad. Det overraskende er vel at de yngre mennene i så stor grad føler at prosjektet ikke har påvirket deres arbeid i positiv retning.

De kvinnelige kommunestyremedlemmene:

Et av spørsmålene hvor vi finner de største forskjellene i svar etter alder og kjønn er "I hvilken grad synes du de kvinnelige kommunestyremedlemmene i din kommune har vært aktive i kommunestyret denne perioden?"

	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Snitt	4,7	4,7	4,6	5,3	4,7	4,3	4,6

Tabell: Vurdering av kvinnelige representanters innsats, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Menn og kvinner i de fire kommunestyrene har gitt scoren 4,7 på om kvinner har vært aktive de to årene som har gått av denne perioden. Dersom en ser både på kjønn og alder, er det kvinner i gruppen 40 og yngre som i størst grad synes at kvinnelige representanter har vært aktive (5,3) og menn i samme aldersgruppe som i minst grad (4,3) synes at kvinnelige politikere har vært aktive. Også her må vi ta med oss at utvalget her er veldig lite.

Fokuset på de kvinnelige representantenes arbeid ble videre utdypet med spørsmålet "I hvor stor grad synes du de kvinnelige kommunestyremedlemmene i din kommune har engasjert seg i viktige saker i kommunestyret i denne perioden?"

	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Snitt	4,6	4,6	4,6	5,4	4,8	4,1	4,4

Tabell: Vurdering av kvinnelige representanters engasjement i viktige saker, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Menn og kvinner i de fire kommunestyrene har gitt scoren 4,6 på om kvinner har engasjert seg i viktige saker de to årene som har gått av denne perioden. Igjen er de yngre kvinnene og de yngre mennene på hver sin ende av skalaen (5,4 mot 4,1) med de over 40 mer midt på, med kvinnene noe mer positive enn mennene.

5 Gjenvalg

Representantene ble i spørsmål 20 spurt "Tror du at du vil si ja til gjenvalg som kommunestyrerepresentant?", og svarene fordeler seg slik:

	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
ja	39 %	43 %	37 %	50 %	35 %	40 %	38 %
nei	37 %	22 %	41 %	38 %	45 %	13 %	38 %
ingen formening	25 %	35 %	22 %	13 %	19 %	47 %	23 %
n=	106	23	83	8	31	15	52

Tabell: Tanker om gjenvalg, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Hos kvinnene over 40 er det 35 % som ønsker gjenvalg og 45 % som ikke. 4 av de 8 kvinnene under 40 ønsker å si ja til gjenvalg, 3 ikke. Utvalget er så lite (n=8) at prosentandelene blir misvisende.

De eldre mennene fordeler seg likt på ja og nei til gjenvalg (38 %) med 23 % som ikke har noen formening ennå. Blant mennene under 40 er det nærmere halvparten som ikke har bestemt seg ennå, mens 40 % ønsker gjenvalg og 13 % ikke..

Det interessant å se at sammenhengen mellom svar på spørsmålet om effekten av prosjektet "Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken" og ønsket om gjenvalg for kvinnene i den yngre aldersgruppen er sterk. De har gitt scoren 4,0 i svar på spørsmålet om i hvor stor grad synes du prosjektet har påvirket arbeidssituasjonen sin som kommunestyrepolitiker positivt i denne perioden, snittet for alle kvinner og menn var 3,2 Men vi minner om at utvalget er noe begrenset slik at denne sammenhengen ikke må tolkes for langt. Også når de kan beskrive hvorfor de ønsker å ta gjenvalg er tonen positiv:

- Føler at jeg har begynt å få innsikt i hvordan ting fungerer
- Være med å påvirke utviklingen i kommunen
- Artig og spennende arbeid. Lærer mye. Trivelige folk.

Begrunnelser for å si ja til gjenvalg:

Det er klart samfunnsengasjement og følelsen av at man kan virke inn på utviklingen i lokalsamfunnet som er hovedbegrunnelsen for å ønske gjenvalg til kommunestyret. Representantene gir uttrykk for at de synes arbeidet er interessant og at erfaring er en stor fordel i videre arbeid. Det er ikke store forskjeller mellom aldersgruppene i de oppgitte begrunnelsene, unntaket er to representanter over 65 som spesifikt nevner at eldre bør være representert i kommunestyret.

Representantene ble bedt om å skrive inn egne tanker og begrunnelser for å ønske gjenvalg. For en oversikt over de kvalitative svarene på dette punktet, se vedlegg.

Begrunnelser for ikke å ta gjenvalg:

De representantene som svarte nei ble bedt om å krysse av på en rekke grunner for hvorfor de ikke ønsker å stille til gjenvalg til kommunestyret. Ikke alle som ikke ønsker gjenvalg har krysset, og de kunne krysse flere ganger, så noen prosentfordeling eller opptelling er ikke relevant her. Det store flertallet har krysset på at kommunestyrearbeid tar for mye tid, og deretter at de føler at de har gjort sin del av samfunnsplikten.

Maktspill oppleves som negativt og en grunn til ikke å ønske gjenvalg av ti av de som har svart her. Av disse er flere menn enn kvinner, men siden mennene også er i flertall er dette ikke signifikant.

Begrunnelse:	Alle	Kvinner	Menn	K <40	K>40	M<40	M>40
ikke resultat	7	3	4	2	1	2	2
ikke gjennomslag	2	1	1	1	0	1	0
ikke vesentlig	1	0	1	0	0	0	1
ikke respekt	3	2	1	2	0	1	0
samfunnsplikt	18	6	12	1	5	2	10
kjedelig	4	2	2	0	2	0	2
maktspill	10	4	6	2	2	1	5
handlingsrom	8	3	5	1	2	2	3
andre steder	4	3	1	2	1	1	0
tid	21	8	13	3	5	4	9
barn							
flyttet							
ikke ønsket							
annet	10	4	6	0	4	3	3
ingen grunn							

Tabell: Begrunnelser for å ikke ta gjenvalg, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Representantene ble også bedt om å vurdere en rekke faktorer som kunne få dem til å endre sin beslutning om ikke å stille til gjenvalg, igjen er tid den primære faktoren.

Hva kan få deg til å stille likevel?	Alle	Kvinner	Menn	K <40	K>40	M<40	M>40
bedre tid	20	6	14	2	4	6	8
familie	3	1	2	0	1	2	0
forståelse	5	3	2	0	3	0	2
møtetider	3	2	1	1	1	0	1
tilrettel	4	2	2	1	1	0	2
økt tillit	6	1	5	0	1	0	5

Tabell: Faktorer for å likevel søke gjenvalg, alle i utvalget og fordelt på kjønn og alder.

Representantene ble bedt om å skrive inn egne tanker og begrunnelser for likevel å kunne vurdere å ønske gjenvalg. Bare 11 valgte å svare på dette spørsmålet, og begrunnelsene dekker et vidt spekter, men bedre tid er det momentet som oftest er nevnt. For en oversikt over de kvalitative svarene på dette punktet, se vedlegg 1.

Vedlegg 1:

Kvalitative besvarelser, med representantens kjønn og alder.

Endringene i klammeparentes [...] har blitt gjort for å hindre at enkeltrepresentanter skal kunne identifiseres ut fra besvarelser.

Begrunnelser for å ta gjenvalg:

Kjønn/alder Kvalitativt svar:

M 40+ Samfunnsengasjert.

K 40+ Synes det er interessant, innblikk i det som foregår i kommunen.

K +40 Føler at jeg har begynt å få innsikt i hvordan ting fungerer.

M 40+ Trives med arbeidet. Er et "politisk dyr"!

M 40+ Interesser.

K 40+ Interessant, fint å kunne påvirke. Trives godt i min gruppe.

K 40+ Liker å være engasjert.

K 40+ Samfunnsengasjement.

M +40 Vil forandre og avlaste nåværende posisjon.

K 40+ Påvirke i viktige saker.

M 40+ Meget engasjert i utviklingen av lokalsamf.

K +40 Være med å påvirke utviklingen i kommunen.

K +40 Artig og spennende arbeid. Lærer mye. Trivelige folk.

M +40 Interessant og givende arbeid.

M 40+ Politisk arbeid er interessant og lærerikt.

M 40+ Viktig for å utvikle lokalsamfunnet på best mulig måte.

K 40+ Muligheten for lokal påvirkning.

M 40+ Samfunnsansvar.

M 40+ Påvirke samfunnet.

K 40+ Kunnskap, innsikt.

K 40+ Interessant å delta i utforming av lokalsamfunnet.

K 40+ Vil ha makt og innflytelse.

M 40+ Viktig å få mulighet til innflytelse samt at det er viktig.

M +40 Få innsikt i kommunen og ha mulighet til å påvirke.

M 40+ Interessant å legge premisser for hvordan lokalsamfunnet skal utvikle seg.

M 40+ Om tiden strekker til.

M 40+ Trenger en periode for å skaffe oversikt, + at man føler at man kan påvirke i kommunen.

K 40+ Har kommet godt inn i kommunal virksomhet, har mer å gi.

K +40 Påvirke beslutninger som gagnar innbyggerne, som bolyst, næringsliv, kultur, friluftsliv.

M +40 Mulighet til innflytelse.

K 40+ Spennende!

M +40 lært noe om kom. Pol, ser mulighet for mer gjennomslag.

M 40+ Interessant.

K 65+ Hvis jeg sier ja er det for at aldesgruppen eldre bør bli representert også.

M 40+ Ærlig, folket vet hvor de har meg som person.

Begrunnelser for å ikke ta gjenvalg:

Kvinner:

Alder: Kvalitativt svar:

56-65 La ungdommen slippe til.

56-65 Fordeling av makt, bort med ledergrupperingene utenom det normale.

41-55 Møtetid på dagtid.

56-65 Det får høsten 2010 gi svar på!

26-40 Bedre respekt for andres tid i kom.styre. At folkevalgte leser sakspapirene og stiler forberedt. At kom.styre hadde mer makt. Lite man skulle ha sagt når sakene har kommet hit.

26-40 Ingenting, gruppedynamikken er dårlig, mindre krangling og mer godstemning.

41-55 Vurderer jobbing i utlandet.

Menn:

56-65 Helse

65+ Et sterkt press om at eldre skal være representert i k.styret.

18-25 At egen jobbsituasjon endres. [Yrke] og politikk lar seg ikke kombinere særlig.

41-55 Fjerne partipisken fra andre parti [parti].

Vedlegg 2:

Bakgrunnsinformasjon utvalg

Detaljert aldersfordeling:

Alder	Alle (tall og prosent)		Kvinner	Menn	Steinkjer	Verdal	Rissa	Osen
18-25	3	3 %	2 %	3 %	2 %	0 %	9 %	0 %
26-40	22	19 %	20 %	19 %	14 %	24 %	27 %	13 %
41-55	47	42 %	51 %	36 %	53 %	30 %	41 %	33 %
56-65	28	25 %	22 %	26 %	14 %	33 %	14 %	53 %
Over 65	13	12 %	5 %	15 %	16 %	12 %	9 %	0 %
sum	113							

Tabell: Utvalgets fordeling på kjønn, alder og kommuner. Tall og prosent.

Utdanning:

Tabellene viser utdanningsnivå for respondentene i undersøkelsen.

I 2007-tellingene fra SSB hadde 9,1 % av alle kommunestyremedlemmer i Trøndelag (fylkene Nord- og Sør-Trøndelag, alle kommuner) høyere universitetsutdannelse¹ - i denne undersøkelsen utgjør representantene med slik utdannelse 31 % av utvalget, opp fra 26 % i 2007-undersøkelsen. Bare tallene fra Osen kommune ligger nærmere tallene for Trøndelagsfylkene som helhet:

Nivå	Landet	Trøndelag	Steinkjer	Verdal	Rissa	Osen
Grunnsk	5 %	5 %	7 %	9 %	5 %	7 %
VGS	51 %	55 %	26 %	27 %	41 %	53 %
H utd inntil 4 år	34 %	31 %	28 %	30 %	27 %	33 %
H utd over 4 år	9 %	9 %	40 %	33 %	27 %	7 %
Sum						

Tabell: Utdanningsnivå for landet og landsdelen (kilde: SSB) og kommunene (kilde: undersøkelsen).

Med tanke på utvalgets størrelse kan vi ikke peke på store forskjeller i utdanningsnivå mellom kjønnene. I 2007-undersøkelsen så vi en tendens til at flere kvinner enn menn i utvalget har lengre universitetsutdannelse, dvs mer enn fire år; 36 % mot 17 %, men i 2009-utvalget er denne jevnet ut til hhv 31 % og 32 %.

Nivå	Alle (tall og %)		Kvinner	Menn
Grunnskole	8	7 %	2 %	10 %
VGSkole	37	33 %	27 %	36 %
H utd inntil 4 år	33	29 %	39 %	24 %
H utd over 4 år	35	31 %	32 %	31 %
Sum	113			

Tabell: Utdanningsnivå og kjønn, tall og prosent.

Tabellene viser utdanningsnivå for respondentene i undersøkelsen fordelt på kjønn (over) og kjønn og alder (under).

Nivå	Alle	Under 40	Over 40	Kvinner under 40	Kvinner over 40	Menn under 40	Menn over 40
Grunnskole	7 %	0 %	9 %	0 %	3 %	0 %	13 %
VGS	33 %	36 %	32 %	0 %	34 %	56 %	30 %
H utd inntil 4 år	29 %	40 %	26 %	78 %	28 %	19 %	25 %
H utd over 4 år	31 %	24 %	33 %	22 %	34 %	25 %	32 %
n=							

¹ Statistikk fra SSB: Kommunestyremedlemmer etter utdanning, kjønn og landsdel. 2007. <http://www.ssb.no/kommvalgform/tab-2008-01-29-29.html>

Tabell: Utdanningsnivå, fordelt på kjønn og alder.

Tabellen viser at bare 7 % av de som har besvart skjemaene har grunnskole som høyeste fullførte utdanning. Av disse er ingen under 40, én er en kvinne over 40 og resten er menn over 40. Dette er en nedgang på 2 % fra undersøkelsen i 2007. Da ble det antatt at frafall i undersøkelsen i noen grad korrelerte med utdanningsnivå, men den høye svarprosenten i 2009 antyder at dette kan være et riktig funn og skyldes utvalget av kommuner.

I kategorien videregående skole som høyeste fullførte finner vi over halvparten av mennene under 40, 56 %, men bare 30 % av mennene over 40. 32 % av kvinner over 40 faller også i denne kategorien, men ingen av kvinnene i den yngste aldersgruppen. Av representantene under 40 har alle kvinnene universitets- eller høyskoleutdanning, mot 44 % av mennene under 40. Av de over 40 har 62 % av kvinnene og 57 % av mennene høyere utdanning, her er med andre ord likheten mellom kjønnene større enn i den yngre aldersgruppen.

Samfunnsengasjement

Samfunnsengasjement	n	%	% kvinner	% menn
Politisk parti	97	86 %	80 %	89 %
Fagforening	34	30 %	29 %	31 %
Saksorganisasjon	5	4 %	5 %	4 %
Aksjoner	4	4 %	2 %	4 %
Medlem i 1-3 lag eller foreninger	51	45 %	61 %	36 %
Medlem i 3 eller flere lag eller foreninger	28	25 %	17 %	29 %
Annet	21	19 %	22 %	17 %
Nei	1	1 %	0 %	1 %
sum	113			

Tabell: Samfunnsengasjement, prosentandel fordelt på kjønn og alder. Merk: Respondentene kunne merke av på så mange samfunnsarenaer de selv ønsket. Tabellen angir derfor prosentandel av kvinner/menn som har merket av for hvert punkt.

I spørreskjema ble respondentene bedt om å oppgi hvorvidt de hadde vært aktive i lokalsamfunnet de siste 10 årene, og i så fall på hvilke arena. Av tabellen over kommer det frem at i tillegg til å delta i politikk er kommunestyrerepresentantene i stor grad aktive på andre områder. 45 % av respondentene er medlem i 1-3 lag eller foreninger, 25 % i 3 eller flere lag eller foreninger. 86 % oppgir å ha vært aktive gjennom politisk parti. 30 % har også vært aktive i fagforening. Bare én oppgir ikke å ha vært aktiv i lokalsamfunnet.

I forhold til kommunefordeling så vi i 2007-undersøkelsen en liten tendens til at respondenter i småkommunene Rissa og Osen oppga å være mer aktive enn i Verdal og Steinkjer. Dette er nå ikke tilfelle, representantene fra Steinkjer og Verdal oppgir nå å være mer aktive på alle områder.

Samfunnsengasjement	Steinkjer	Verdal	Rissa	Osen
Politisk parti	91 %	97 %	38 %	42 %
Fagforening	37 %	36 %	12 %	6 %
Saksorganisasjon	5 %	6 %	0 %	3 %
Aksjoner	5 %	3 %	0 %	3 %
Medlem i 1-3 lag eller foreninger	33 %	55 %	29 %	29 %
Medlem i 3 eller flere lag eller foreninger	40 %	15 %	12 %	6 %
Annet	21 %	18 %	9 %	10 %
Nei	2 %	0 %	0 %	0 %

Tabell: Samfunnsengasjement, prosentandel fordelt på kommune. Merk: Respondentene kunne merke av på så mange samfunnsarenaer de selv ønsket. Tabellen angir derfor prosentandel i hver kommune som har merket av for hvert punkt.

Spørreundersøkelse, midtveisskjema høst 2009

1. Kjønn

- Kvinne
Mann

2. Alder

- 18 – 25 år
26 – 40 år
41 – 55 år
56 – 65 år
Over 65 år

3. Bostedskommune

- Steinkjer
Verdal
Rissa
Osen
Annen

4. Utdanning

Merk av for høyeste fullførte utdanning

- Grunnskole
 Videregående skole
 Til og med 4 år ved Høgskole/universitet
 Mer enn 4 år ved Høgskole/universitet

5. Sivilstatus

- Gift/samboende
 Enslig
 Enke/enkemann
 Ingen av delene/ønsker ikke å svare

6. Omsorgsansvar

Flere kryss mulig

- Ansvar for barn mellom 0 – 5 år
- Ansvar for barn mellom 6 – 15 år
- Ansvar for barn mellom 16 – 18 år
- Ansvar andre familiemedlemmer

7. Har du vært aktiv i lokalsamfunnet de siste 10 årene, og i så fall på hvilke arenaer?

Flere kryss mulig

- Politisk Parti
- Fagforening
- Saksorganisasjon
- Deltatt i aksjoner, men ikke vært med i organisasjon
- Medlem i 1-3 lag og foreninger
- Medlem i mer enn 3 lag og foreninger
- Andre arenaer

- Nei, ikke aktiv

8. Erfaring fra kommunestyre

Hvor mange valgperioder har du vært medlem av kommunestyret, inkludert denne?

Fast: _____ Vara: _____

9. Sett inn tall i en skala fra 1 til 6, der 1 betyr svært lite viktig og 6 betyr svært viktig, i forhold til hvor viktig du mener det er at kommunestyret gjenspeiler innbyggerne i kommunen når det gjelder:

Kjønn	<input type="text"/>
Alder	<input type="text"/>
Utdanning	<input type="text"/>
Yrke	<input type="text"/>
Sosial status	<input type="text"/>
Geografi	<input type="text"/>

Ingen formening

10. Når du nå tenker på dine erfaringer fra arbeidet i kommunestyret denne perioden, i hvor stor grad synes du: (Sett ring rundt tallet som passer best)

a) at du (eller partiet) har fått gjennom en eller flere konkrete saker?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

b) at du har fått oversikt og innsikt i lokale saker?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

c) at du (eller partiet) har bidratt til å skape et bedre lokalsamfunn?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

d) at du deltar i interessante diskusjoner?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

e) at du har fått innflytelse/anledning til å påvirke hva som skjedde i kommunen?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

f) at du blir tatt på alvor?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

g) at du har fått gjennomslag for dine argumenter og synspunkter i partigruppen?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6= i svært stor grad)

11. På en skala fra 1 (svært negative) til 6 (svært positive), hvilke erfaringer har du fått i inneværende periode i forbindelse med ditt kommunestyreverv? Sett ett tall for hvert punkt.

Se resultater av egen deltagelse enten direkte eller indirekte

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Få gjennomslag i eget parti

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Sakene som behandles er interessante for meg

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Respekt for standpunktene mine

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Arbeidet som folkevalgt er spennende

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Maktspill

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Personkonflikter

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Tidsbruk til politisk arbeid

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Forståelse fra egen familie

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Forståelse fra andre politikere for egen arbeids - og familiesituasjon

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Møtetider i forhold til egen livssituasjon (f.eks. barnepass)

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Å få aksept for "upopulære" avgjørelser blant kommunens innbyggere

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

Å greie å stå på standpunkt som jeg er veldig sikker på er rett ut ifra mitt ståsted, selv om det etter hvert blir mye motstand

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

12. Får du tilbakemelding fra din partigruppe på arbeidet du gjør som folkevalgt?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

13. Er tilbakemeldingen fra partigruppen stort sett positiv, stort sett negativ eller begge deler?

- Stort sett positiv
- Begge deler
- Stort sett negativ
- Ingen formening

14. Opplever du at gruppeleder generelt

- Støtter deg
- Motarbeider deg
- Er likegyldig til deg
- Ingen formening

15. Opplever du at gruppeleder i en eller flere saker som er viktig for deg

- Støtter deg
- Motarbeider deg
- Er likegyldig til deg
- Ingen formening

16. Opplever du at andre politikere i en eller flere saker som er spesielt viktig for deg

- Støtter deg
- Motarbeider deg
- Er likegyldig til deg
- Ingen formening

Sett ring rundt tallet som passer best:

17. I hvor stor grad synes du prosjektet "Utstillingsvindu for kvinner i lokalpolitikken" har påvirket arbeidssituasjonen din som kommunestyrepolitiker positivt denne perioden?

1 2 3 4 5 6 (1= i svært liten grad og 6=i svært stor grad)

18. I hvor stor grad synes du de kvinnelige kommunestyremedlemmene i din kommune har vært aktive i kommunestyret denne perioden?

1 2 3 4 5 6 (1= svært lite aktive og 6=svært aktive)

19. I hvor stor grad synes du de kvinnelige kommunestyremedlemmene i din kommune har engasjert seg i viktige saker i kommunestyret denne perioden?

1 2 3 4 5 6 (1= svært lite aktive og 6=svært aktive)

20. Tror du at du vil si ja til gjenvalg som kommunestyrerepresentant?

- Ja (gå til spørsmål 21)
- Nei (gå til spørsmål 22)
- Ingen formening

21. Hvis du svarte ja på spørsmål 20, hva er den viktigste årsaken til at du ønsker å fortsette?

Beskriv: _____

Gå til siste side, du er nå ferdig med skjemaet.

22. Når i perioden bestemte du deg for **ikke** å si ja til gjenvalg?

- Hadde bestemt meg på forhånd
- I løpet av det første året
- Omtrent midtveis
- Husker ikke

23. Hvorfor ønsker du ikke å si ja til gjenvalg?

Flere kryss mulig

- Ser ingen resultater av egen deltagelse
- Får ikke gjennomslag i eget parti
- Lokalpolitikken handler ikke om det jeg synes er vesentlig
- Standpunktene mine blir ikke respektert
- Jeg har gjort min del av samfunnsplikten
- Arbeidet som folkevalgt er kjedelig
- Orker ikke maktspeillet
- Kommunene har for lite handlingsrom
- Større muligheter for å realisere politiske mål andre steder
- Tar for mye tid
- Fått barn
- Flyttet
- Er ikke ønsket av partiet
- Annet
- Ingen spesiell grunn*

24. Hvilke lokale faktorer kan bidra til at du likevel sier ja til gjenvalg?

- Bedre tid
- Økt forståelse fra egen familie
- Økt forståelse fra andre politikere for egen arbeids - og familiesituasjon
- Endringer i møtetider
- Tilrettelegging av møter i forhold til arbeids - og familiesituasjon (eks. barnepass)
- Økt tillit fra partiet

- Andre faktorer

Beskriv: _____

Takk for at du tok deg tid til å besvare spørsmålene!